

KTT Jari Huovinen

Katsaus moninkertaiseen yrittäjyyteen ja Suomen ”Mittelstand”- yrityksiin

Tutkimuksen tavoitteet, toteutus ja rajaukset

Tutkimuksen tavoitteet ja toteutus

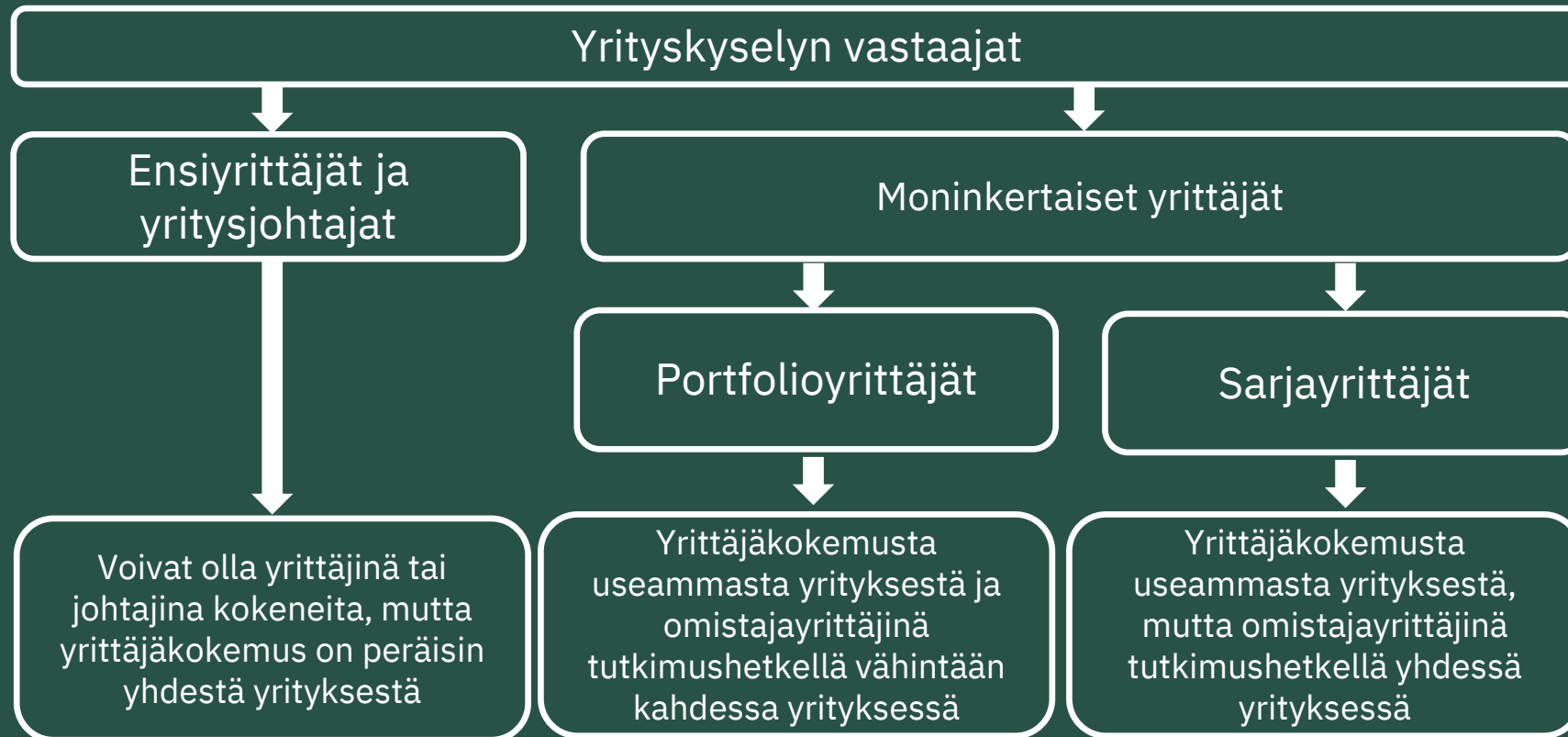
- Tavoitteina oli löytää vastauksia seuraaviin pääkysymyksiin
 - Kuinka paljon Suomessa on sarja- ja portfolioyrittäjiä (moninkertainen yrittäjyys) eri päätoimialoilla, yrityskokoluokissa ja alueilla?
 - Kuinka paljon Suomessa on ns. Mittelstand-yrityksiä eri päätoimialoilla, yrityskokoluokissa ja alueilla?
 - Kuinka suuri osuus Mittelstand-yrityksistä on perheyrityksiä ja moninkertaisten yrittäjien omistuksessa?
- Yrityskyselyn aineisto kerättiin kesäkuussa 2021 ja siihen osallistui yhteensä 778 työnantajayritystä
- Aineiston analyyseissä hyödynnettiin päätoimialojen ja yrityskoon mukaan laskettuja painokertoimia. Tulokset ovat suuntaa-antavasti yleistettävissä työnantajayritysten perusjoukkoon.

Tutkimuksen rajaukset

- Tutkimuksessa käytetyt määritelmät ovat luonteeltaan teknisiä eivätkä siten välttämättä täydellisesti kuvaa moninkertaisen yrittäjyyden yleisyyttä tai Mittelstand-yrityksiä Suomessa.
 - Sarja- ja portfolioyrittäjyyden ulkopuolelle saattaa jäädä esimerkiksi sellaisia sarjayrittäjiä, jotka eivät tällä hetkellä toimi yrittäjinä, mutta ovat aikaisemmin omistaneet useampia yrityksiä peräkkäin.
 - Mittelstand-yritysten ulkopuolelle voi jäädä muun muassa sellaisia perheomisteisia yrityksiä, joissa operatiivinen vetovastuu on selkeästi muilla kuin omistajaperheen jäsenillä.
- Tutkimus piirtää yleiskuvan moninkertaisesta yrittäjyydestä ja Mittelstand-yrityksistä Suomessa.

Moninkertainen omistajayrittäjyys*)

Tutkimuksen määritelmä

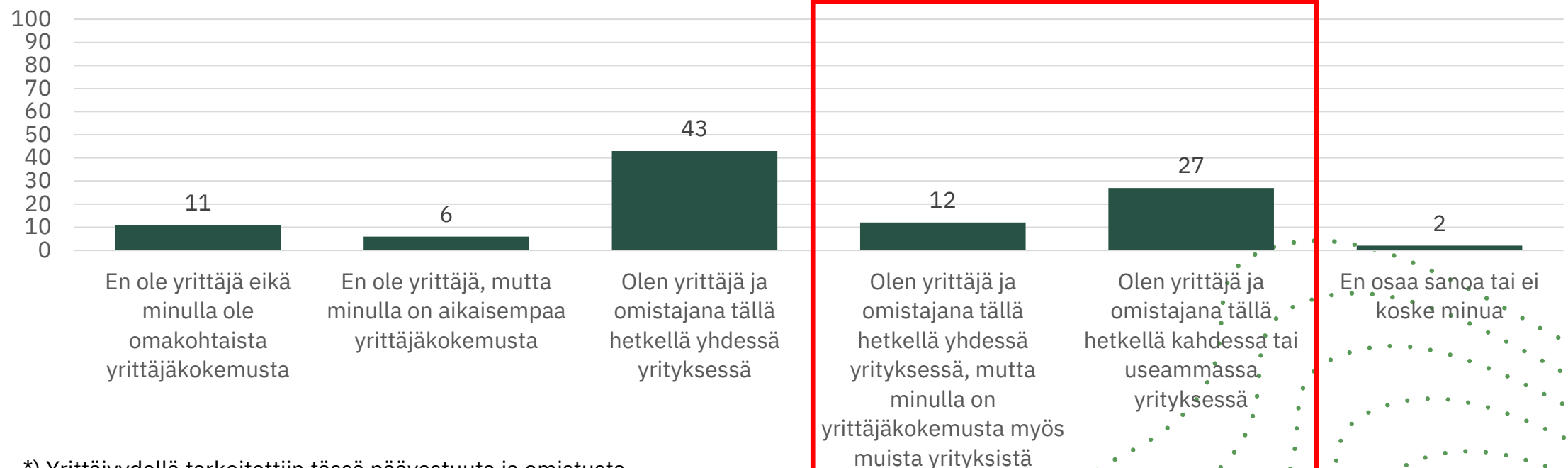

*) Tässä tutkimuksessa moninkertaisina yrittäjinä on pidetty niitä, joilla on yrittäjäkokemusta useammasta yrityksestä joko ajallisesti peräkkäin tai samanaikaisesti. Jako sarja- ja portfolioryrittäjiin on tehty tutkimushetken perusteella (ks. esim. Huovinen 2007).

Yrittäjäkokemus ja moninkertaisen yrittäjyyden yleisyys

Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa mielestäsi parhaiten omaa kokemustasi yrittäjyydestä?*)

% vastaajista

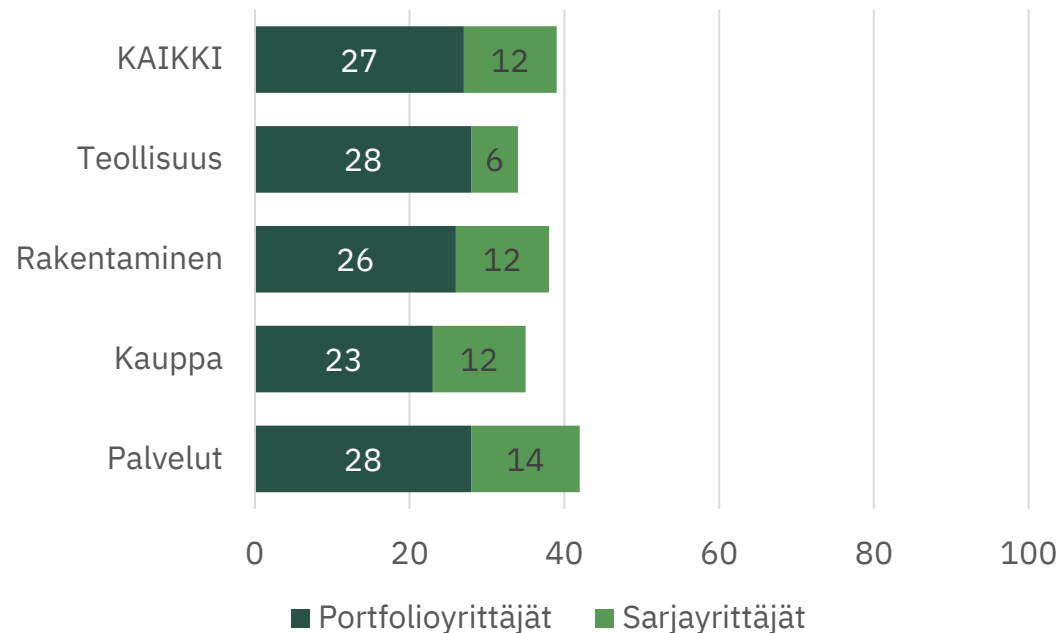

*) Yrittäjyydellä tarkoitettiin tässä päävastuuta ja omistusta jostain yrityksestä.

Moninkertainen yrittäjyys eri päätoimialoilla ja yrityskokoluokissa

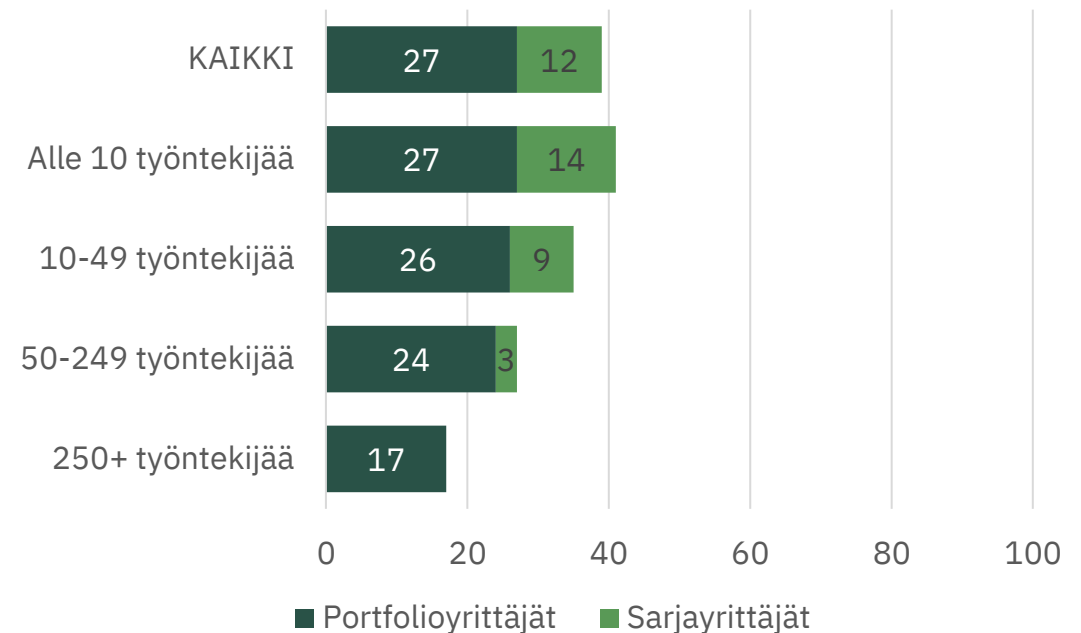
Sarja- ja portfolioyrittäjät eri päätoimialoilla

% vastaajista eri toimialoilla

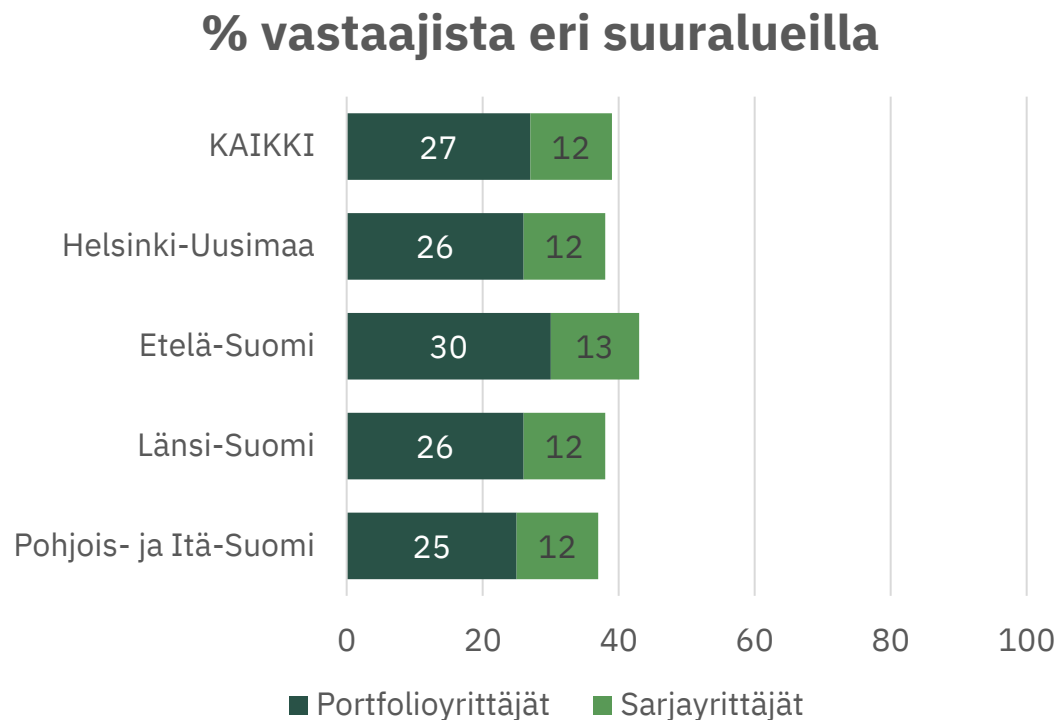
Sarja- ja portfolioyrittäjät eri kokoluokan yrityksissä

% vastaajista eri kokoluokissa

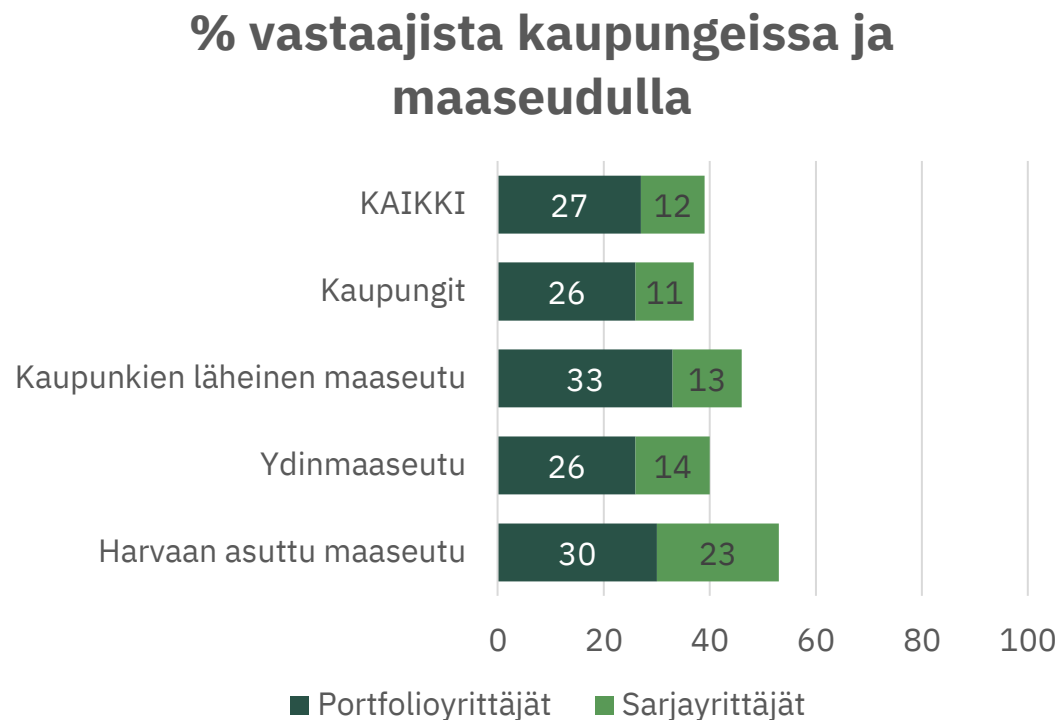

Moninkertainen yrittäjyys Suomen eri alueilla

Sarja- ja portfolioyrittäjät eri suuralueilla

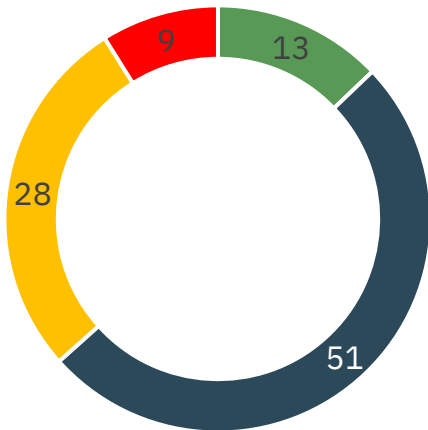
Sarja- ja portfolioyrittäjät kaupungeissa ja maaseudulla

Moninkertaisten yrittäjien kasvutavoitteet

Portfolioyrittäjät

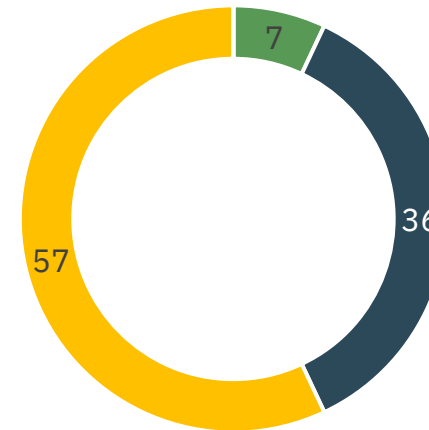
Kasvutavoitteet
% yrittäjistä

- Voimakas kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 30 %)
- Kohtalainen kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 10 %)
- Markkina-aseman säilyttäminen (kasvu joitain prosentteja)
- Ei kasvutavoitteita

Sarjayrittäjät

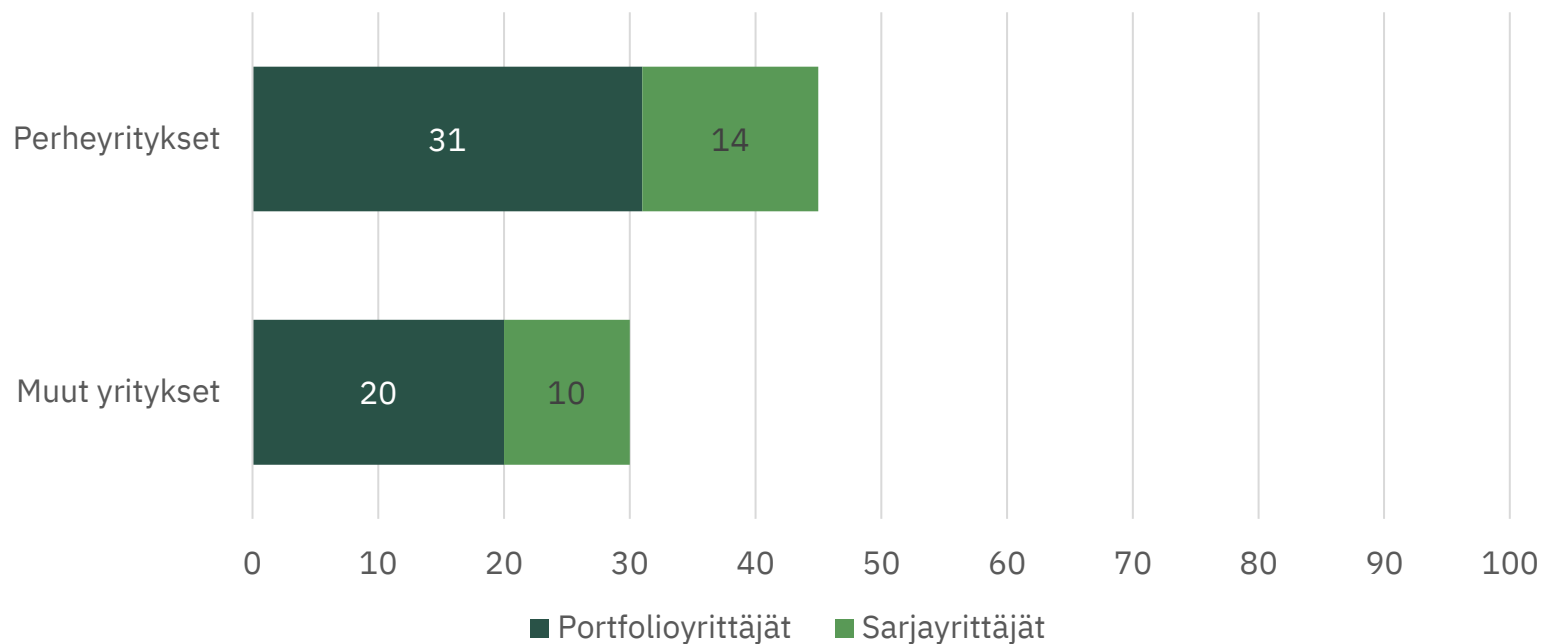
Kasvutavoitteet
% yrittäjistä

- Voimakas kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 30 %)
- Kohtalainen kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 10 %)
- Markkina-aseman säilyttäminen (kasvu joitain prosentteja)
- Ei kasvutavoitteita

Moninkertaiset yrittäjät perheyrittysten omistajina

**Portfolio- ja sarjayrittäjien yleisyys perheyrittöksissä
ja muissa työnantajayrityksissä**
% yrityksistä

Mittelstand-yritykset*)

Tutkimuksen määritelmä

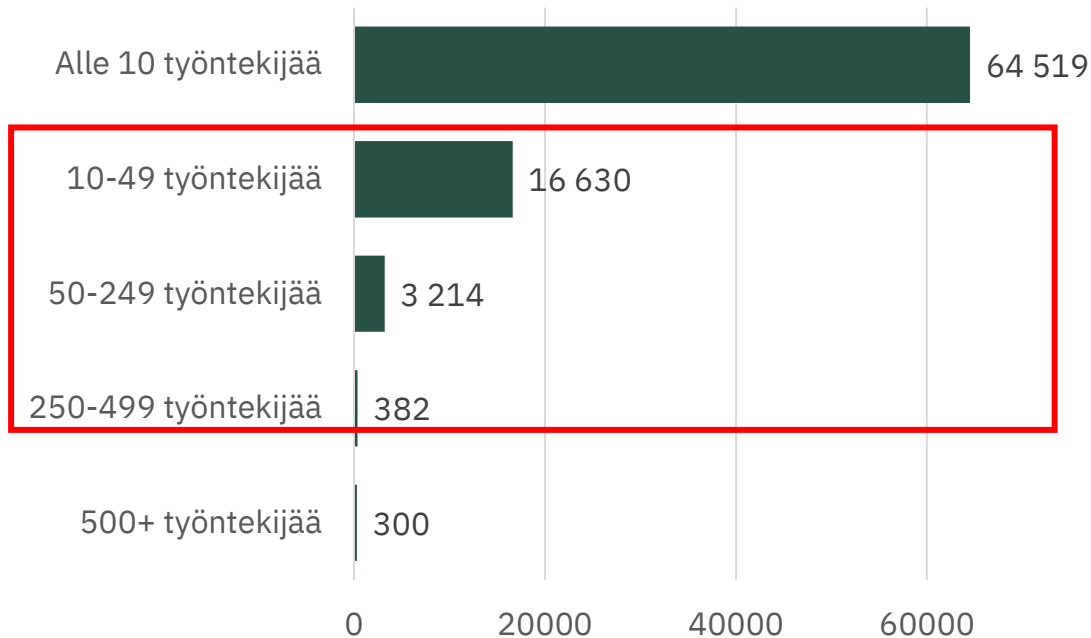
*) Mittelstand-yrityksistä on käytetty eri tutkimuksissa erilaisia määritelmiä. Esimerkiksi Etlä (2015) on tarkastellut Mittelstand-yrityksinä vain 250-499 henkilöä työllistäviä yrityksiä. Tässä tutkimuksessa on sovellettu Saksassa käytössä olevaa laiveampaa määritelmää, jossa yrityskoon alarajaa keskeisempänä kriteerinä pidetään sitä onko yritys yrittäjävetoinen ja/tai perheomisteinen (ks. esim. Welter 2018; Welter ym. 2015; IfM Bonn 2014). Tässä tutkimuksessa laajennetun Mittelstand-yritysjoukon työntekijämäärän alarajaksi asetettiin kuitenkin OECD:n kasvuyritysmääritelmässä käytössä oleva 10 työntekijän alaraja.

Työnantajayritykset kokoluokittain 2013 ja 2019 *)

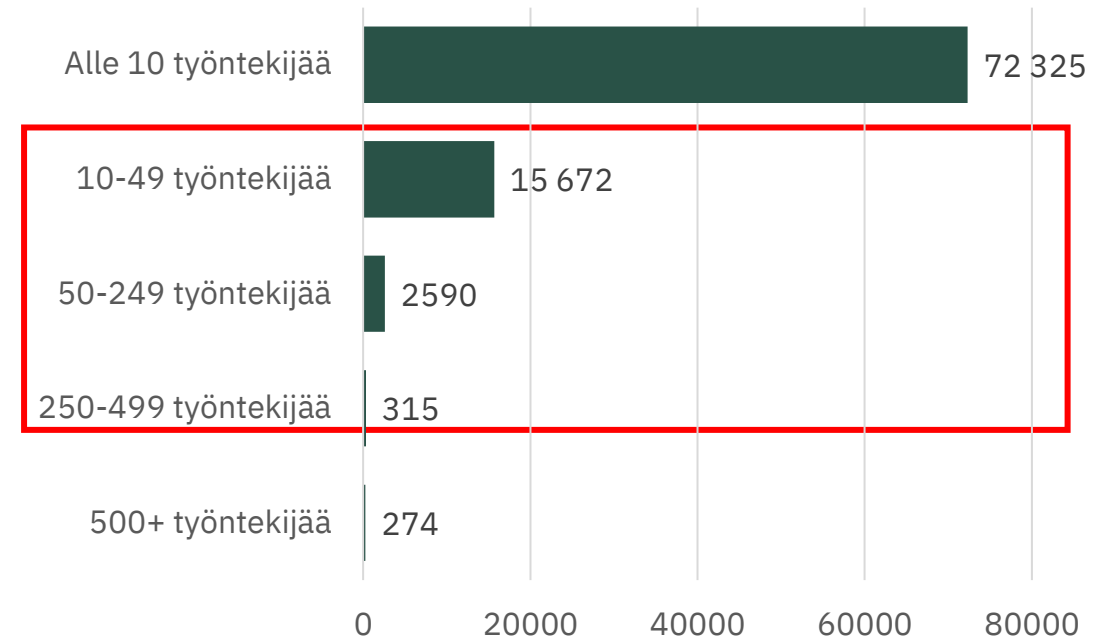
Työnantajayritykset kokoluokittain 2019
(Tilastokeskus; EK työnantajayrityskatsaus)

Työnantajayritykset kokoluokittain 2013
(Tilastokeskus; EK työnantajayrityskatsaus)

Yritysten lukumäärä 2019

Yritysten lukumäärä 2013

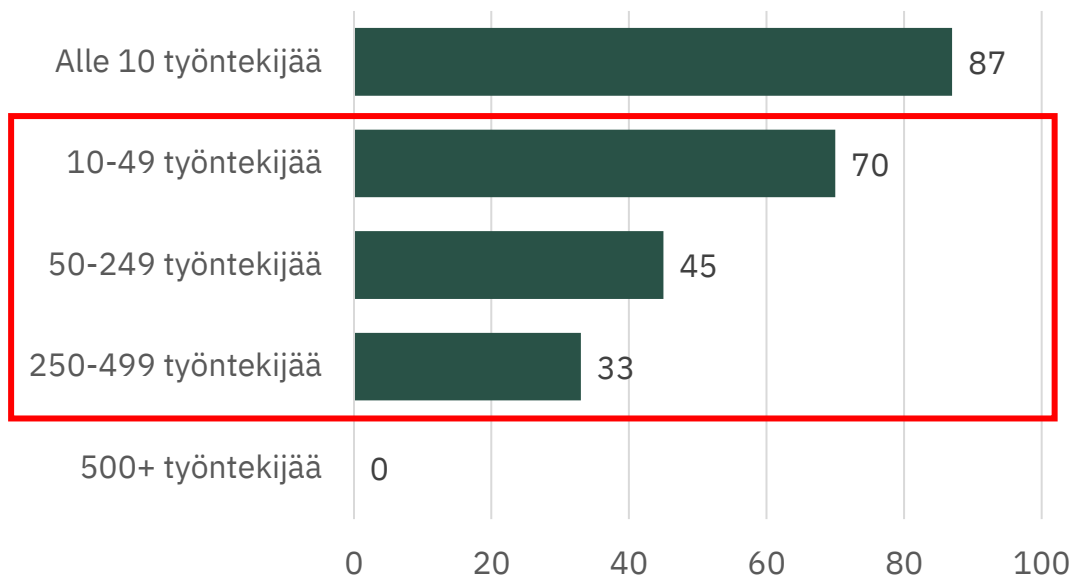
*) Työnantajayrityksiksi luetaan katsauksessa yritykset, joissa työntekijöitä on henkilötyövuosina mitattuna vähintään 1,5 (ml. yrittäjät).

Mittelstand-yritykset eri kokoluokissa *)

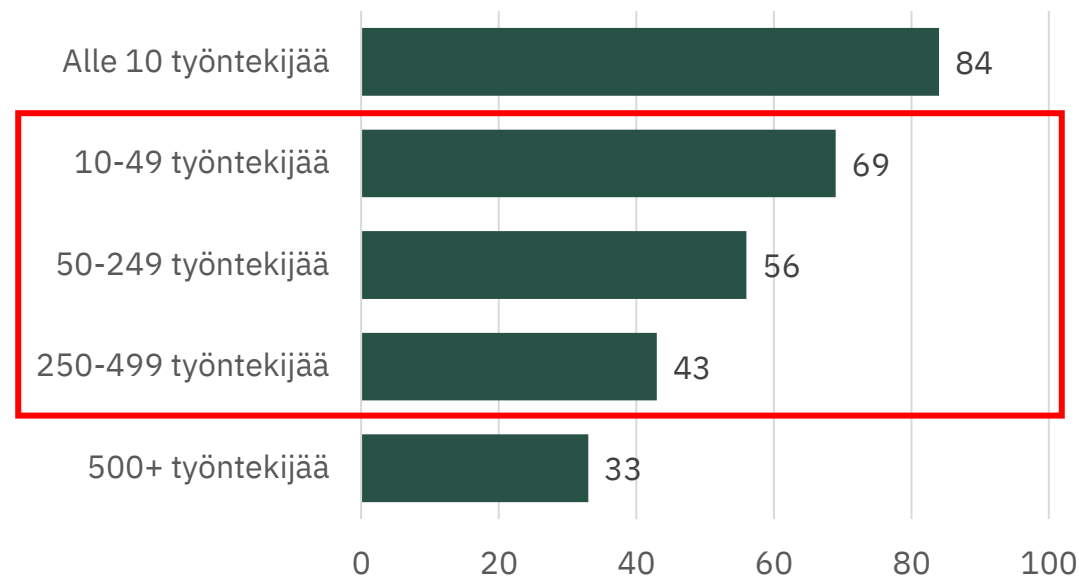
Suomen aineisto (Huovinen 2021, EK:n aineisto)

Saksan aineisto (Welter ym. 2015, IfM Bonn 2014)

Mittelstand-yritysten osuus
% yrityksistä eri kokoluokissa

Mittelstand-yritysten osuus
% yrityksistä eri kokoluokissa

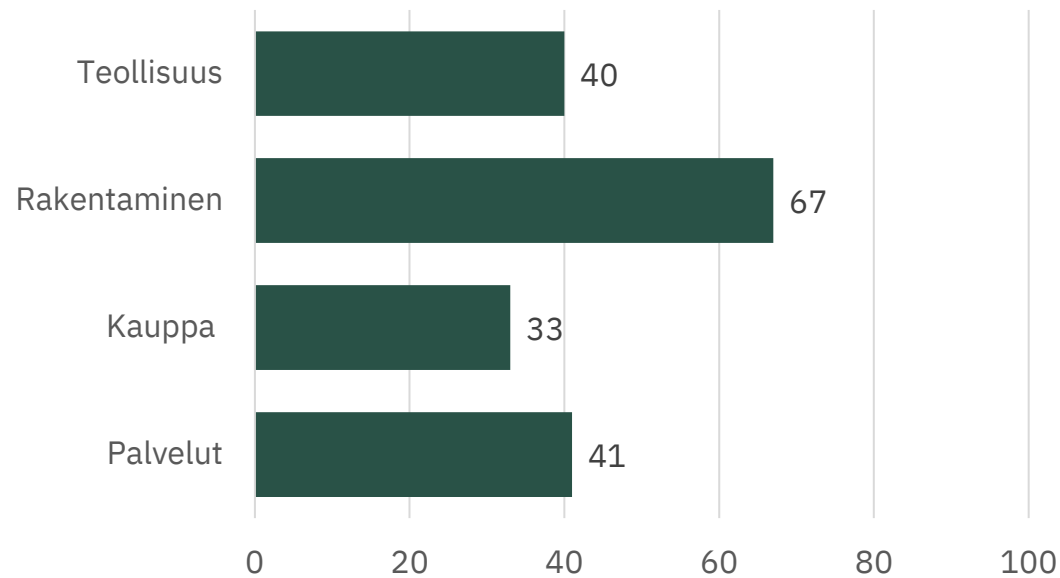

*) Suomen ja Saksan aineistojen vertailu on suuntaa-antava, koska esimerkiksi määritelmät eivät välttämättä ole täysin yhteneväiset eri tutkimuksissa.

Mittelstand-yritykset päätoimialoittain

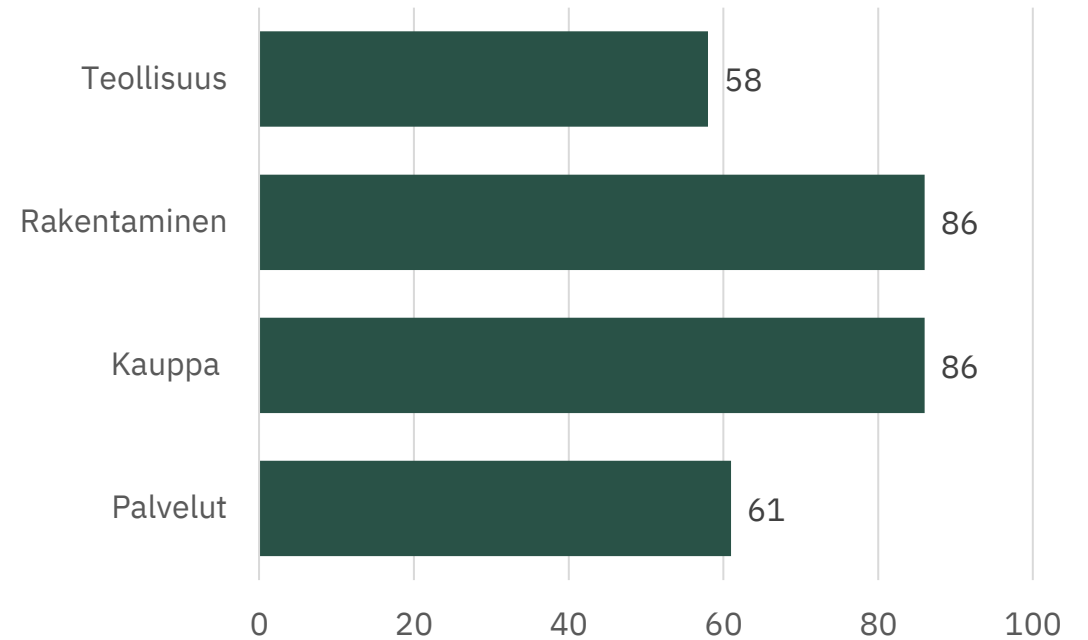
50-499 henkilön Mittelstand-yritykset

% eri päätoimialojen keskisuurista yrityksistä

10-49 henkilön Mittelstand-yritykset

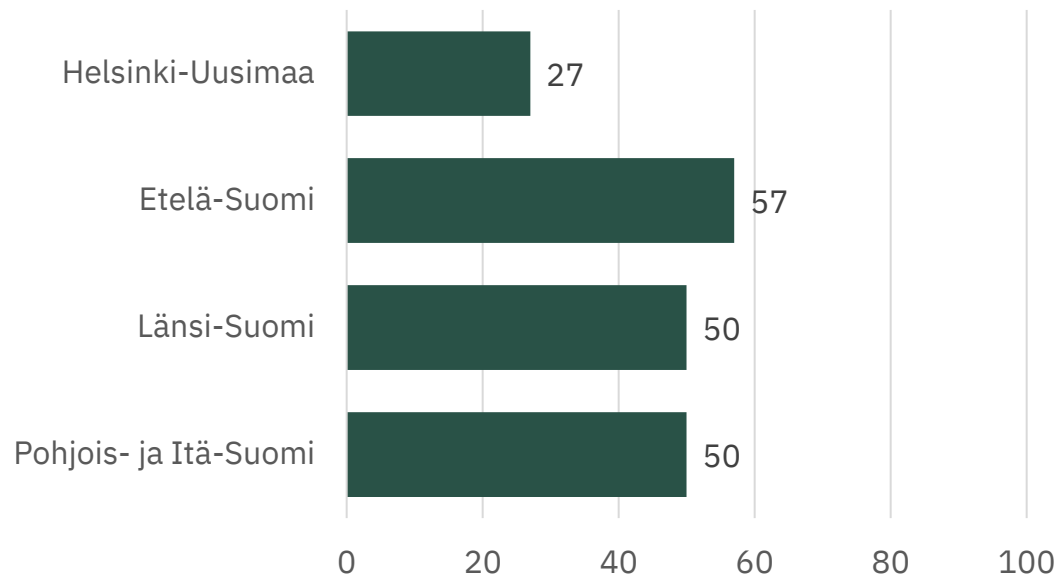
% eri päätoimialojen pienyrityksistä

Mittelstand-yritykset suuralueittain

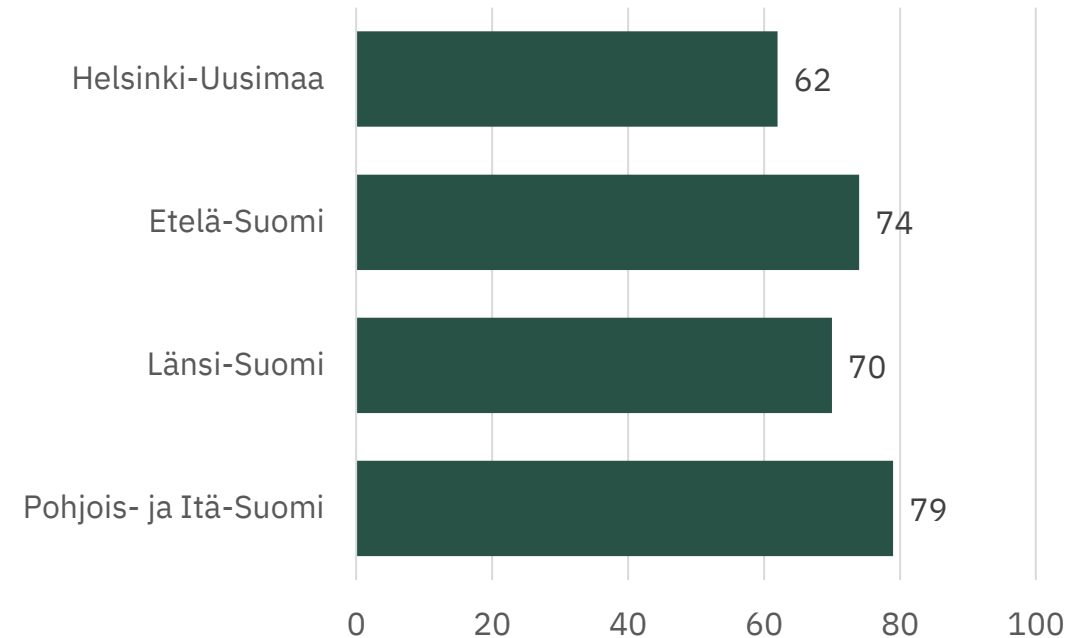
50-499 henkilön Mittelstand-yritykset

**% eri suuralueiden keskisuurista
yrityksistä**

10-49 henkilön Mittelstand-yritykset

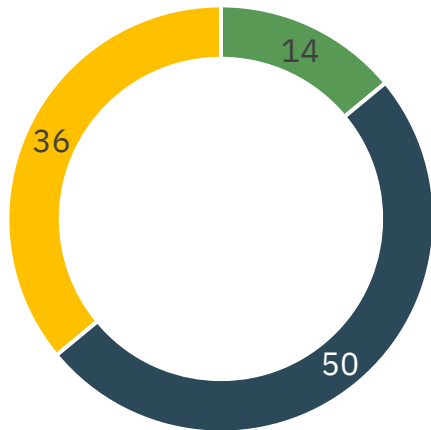
% eri suuralueiden pienyrityksistä

Mittelstand-yritysten kasvutavoitteet

50-499 henkilön Mittelstand-yritykset

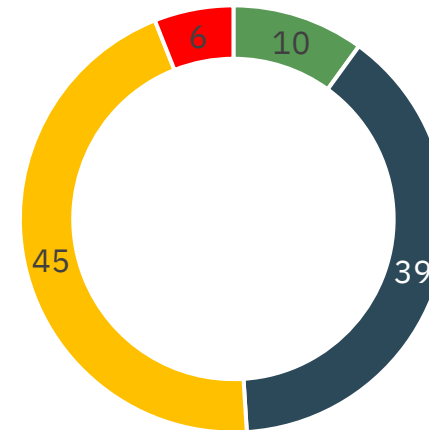
Kasvutavoitteet
% yritysjoukosta

- Voimakas kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 30 %)
- Kohtalainen kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 10 %)
- Markkina-aseman säilyttäminen (kasvu joitain prosentteja)
- Ei kasvutavoitteita

10-49 henkilön Mittelstand-yritykset

Kasvutavoitteet
% yritysjoukosta

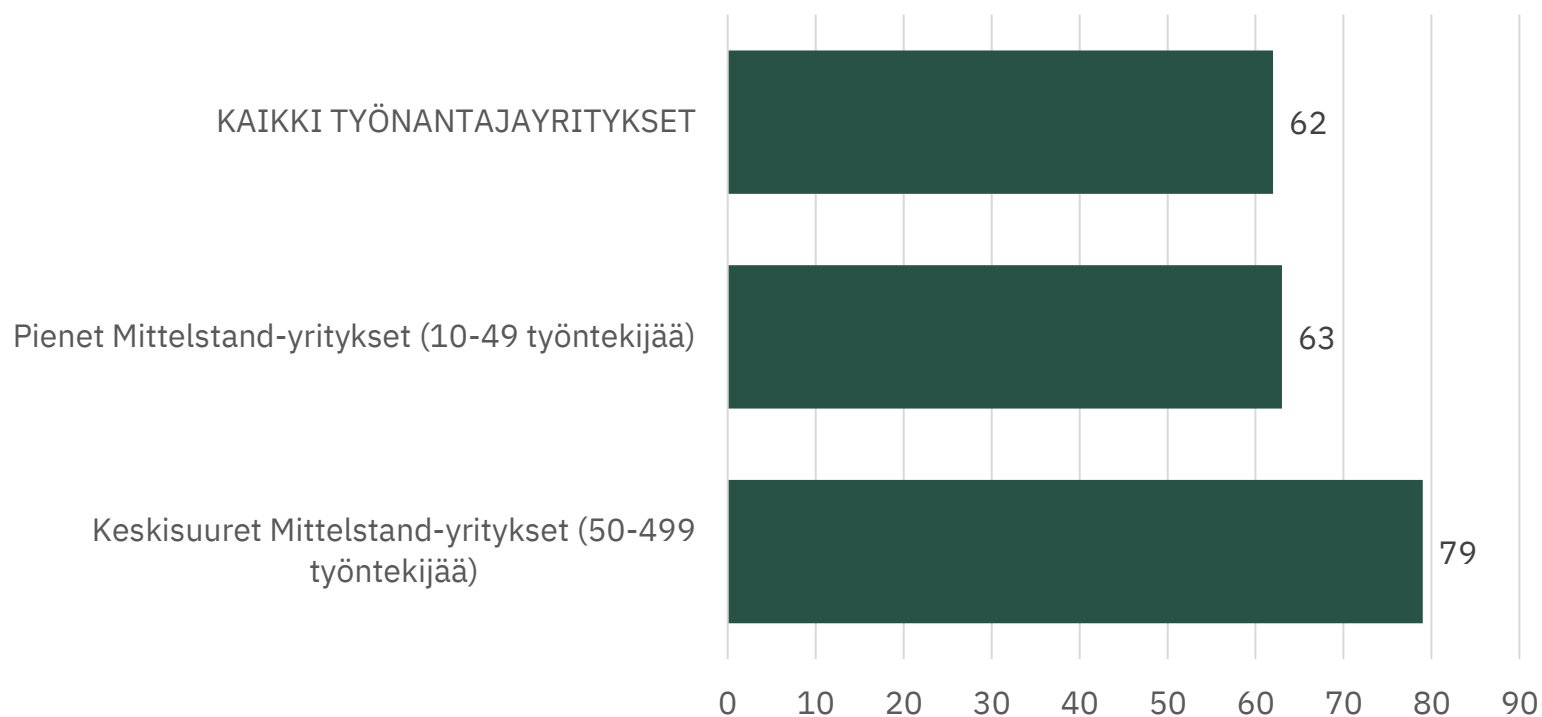

- Voimakas kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 30 %)
- Kohtalainen kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 10 %)
- Markkina-aseman säilyttäminen (kasvu joitain prosentteja)
- Ei kasvutavoitteita

Perheyritysten yleisyys työnantaja- ja Mittelstand-yrityksissä*)

Perheyritysten osuus erilaisissa yrityksissä % yrityksistä

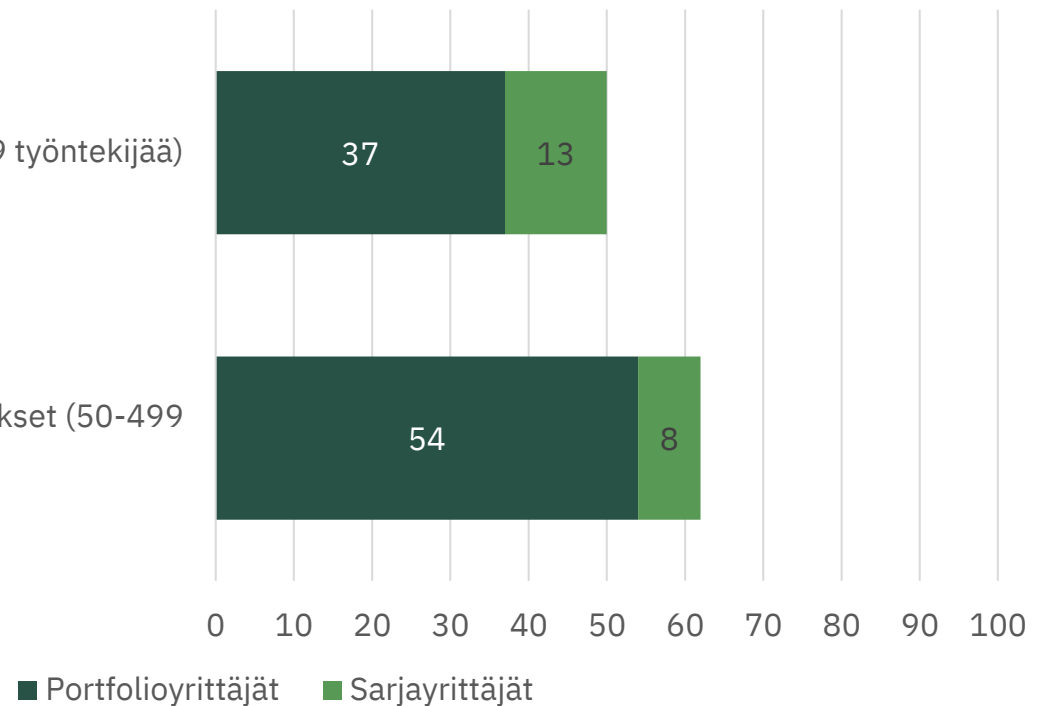
*) Tässä esitetyt tulokset perustuvat vastaajan subjektiiviseen arvioon siitä, onko hänen edustamansa yritys perheyritys vai ei.

Moninkertaiset yrittäjät Mittelstand-yritysten omistajina

Portfolio- ja sarjayrittäjien yleisyys % Mittelstand-yrityksistä

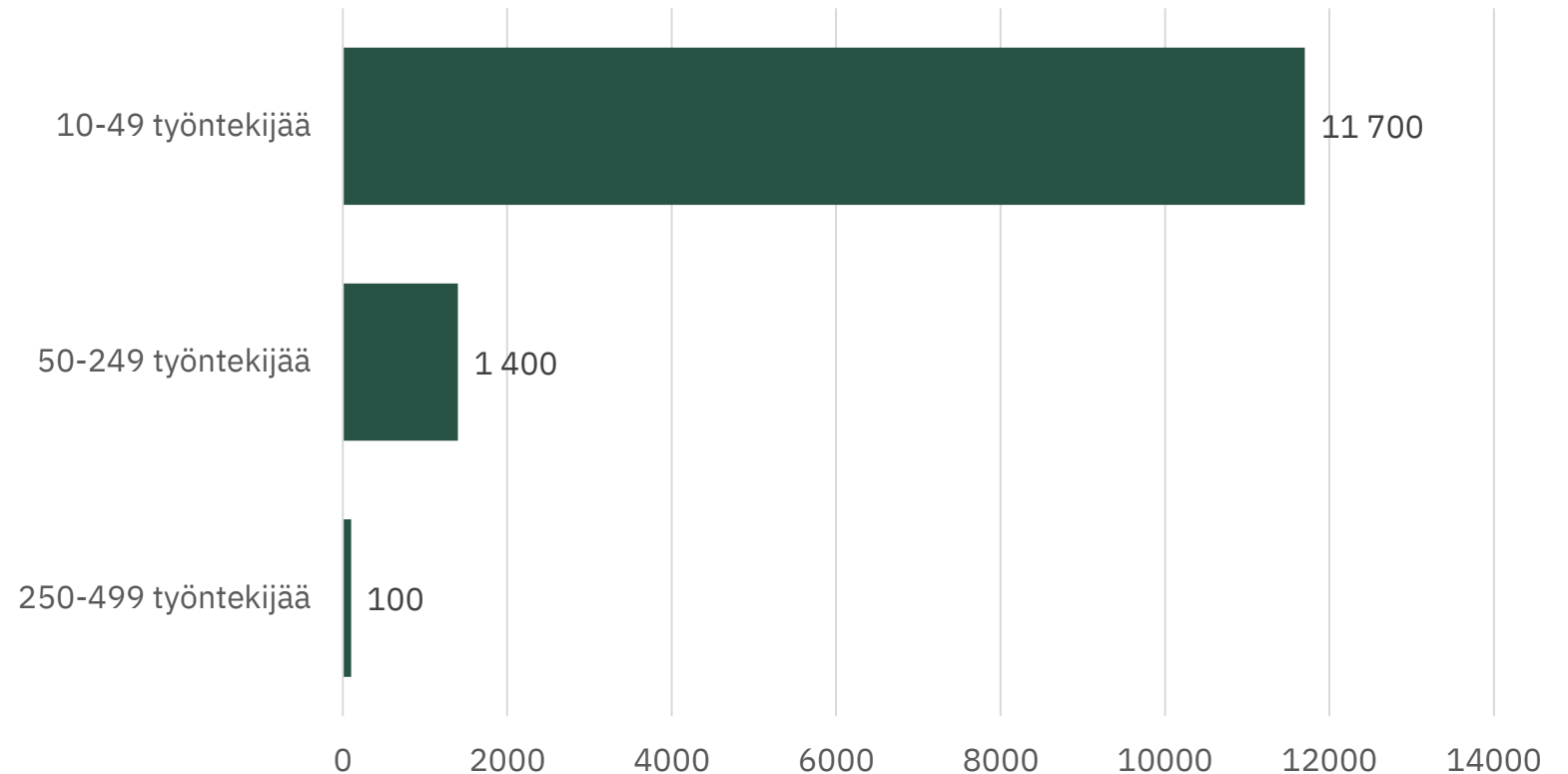
Pienet Mittelstand-yritykset (10-49 työntekijää)

Keskisuuret Mittelstand-yritykset (50-499 työntekijää)

Arvio Suomen Mittelstand-sektorin koosta*)

Mittelstand-yritysten lukumäärä

Yhteenveto moninkertaisesta yrittäjyydestä ja Mittelstand-yrityksistä

MONINKERTAINEN YRITTÄJYYS:

39 %

39 % työnantajayrityksistä on sarja- ja portfolioyrittäjien omistamia. Portfolioyrittäjyys (27 %) on sarjayrittäjyyttä yleisempää (12 %).

31 %

31 % perheyryksistä on portfolioyrittäjien omistamia, kun osuus muissa yrityksissä oli 20 %. Portfolioyrittäjyys on perheyrittäjille tyypillinen kasvuyrittäjyyden muoto.

64 %

64 % portfolioyrittäjistä tavoittelee vähintään 10 prosentin liikevaihdon kasvua, kun osuus kaikista työnantajayrityksistä oli 47 % ja sarjayrittäjistä 43 %.

MITTELSTAND-YRITYKSET:

42 %

42 % keskisuurista 50-499 henkilöä työllistävistä yrityksistä on yrittäjävetoisia Mittelstand-yrityksiä. Lukumääräisesti tämä tarkoittaa noin 1 500 yritystä. Suomi jää vertailussa selvästi Saksasta.

79 %

79 % keskisuurista Mittelstand-yrityksistä on perheyryksiä ja 62 prosenttia moninkertaisten yrittäjien omistuksessa (portfolioyrittäjät 54 % ja sarjayrittäjät 8 %).

70 %

70 % pienistä 10-49 henkilön yrityksistä on yrittäjävetoisia Mittelstand-yrityksiä (osuus on samaa luokkaa kuin Saksassa). Lukumääräisesti tämä tarkoittaa Suomessa noin 11 700 yritystä.

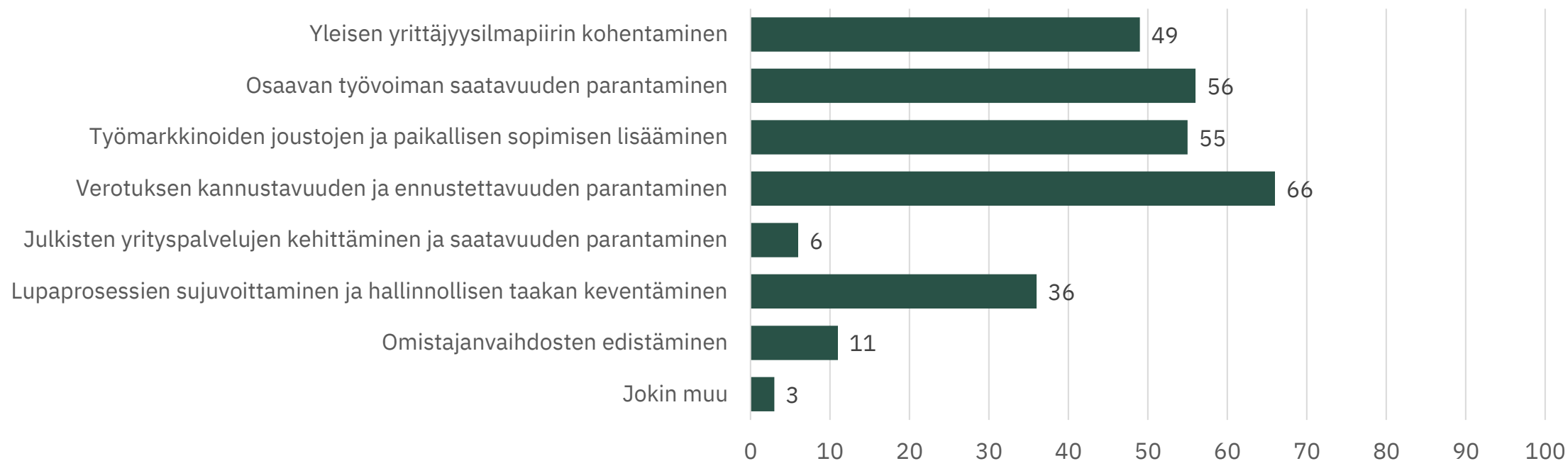
Yrittäjyyttä ja kasvua edistävät toimenpiteet

Yrittäjyyden ja yritysten kasvun edistäminen

Kaikki työnantajayritykset

Mitkä seuraavista yritystoimintaa ja yritysten kasvua edistäväistä toimenpiteistä olisivat mielestäsi kolme tärkeintä?

% yrityksistä

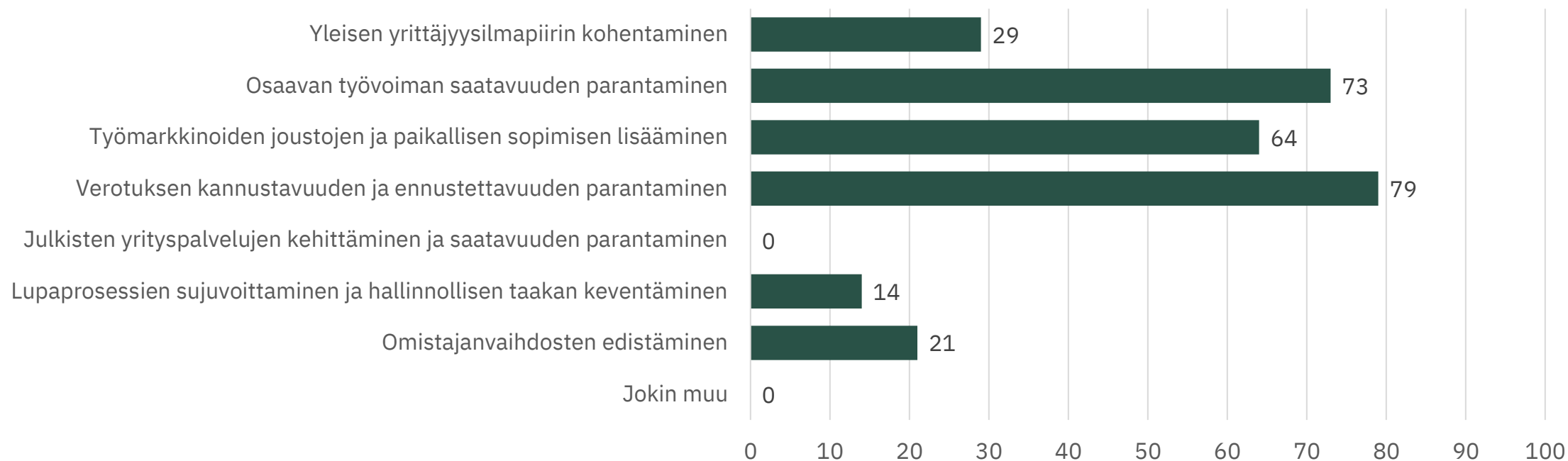

Yrittäjyyden ja yritysten kasvun edistäminen

50-499 henkilön Mittelstand-yritykset

Mitkä seuraavista yritystoimintaa ja yritysten kasvua edistävistä toimenpiteistä olisivat mielestäsi kolme tärkeintä?

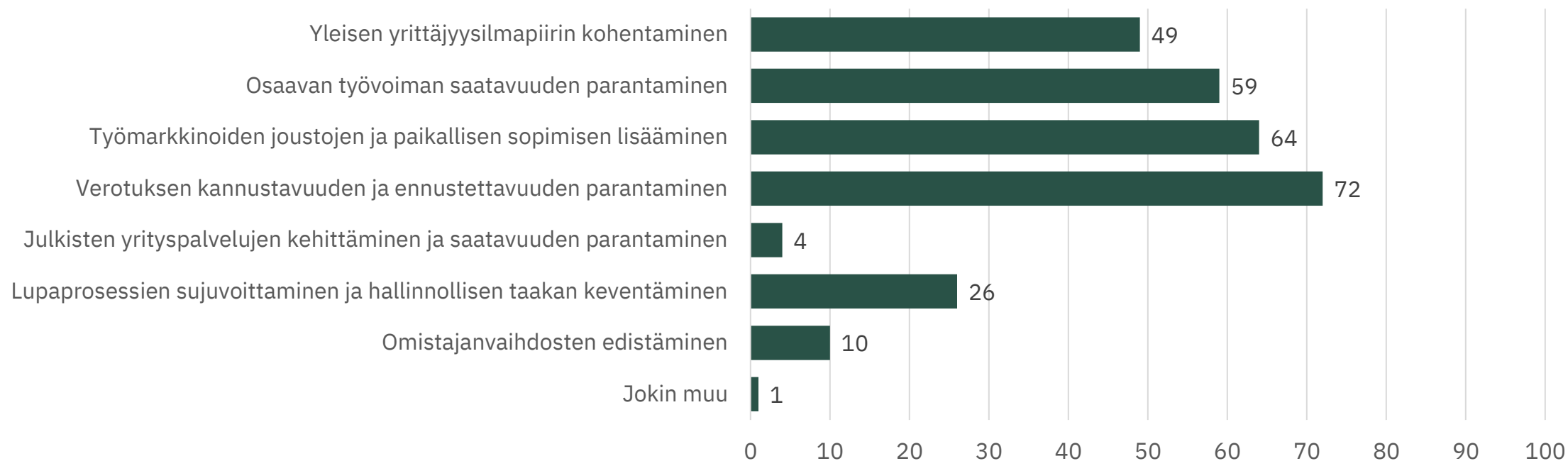
% yrityksistä

Yrittäjyyden ja yritysten kasvun edistäminen 10-49 henkilön Mittelstand-yritykset

Mitkä seuraavista yritystoimintaa ja yritysten kasvua edistävistä toimenpiteistä olisivat mielestäsi kolme tärkeintä?

% yrityksistä

Yhteenveto toimenpiteiden kannatuksesta

- **Suosituimmat toimenpiteet**
 - Verotuksen kannustavuuden ja ennustettavuuden parantaminen
 - Osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen
 - Työmarkkinoiden joustojen ja paikallisen sopimisen lisääminen
- **Keskisuurissa Mittelstand-yrityksissä kolmen kärki korostui erityisen voimakkaasti ja**
 - omistajanvaihdosten edistämisen tärkeyttä korostettiin keskitasoa enemmän
 - yrittäjyysilmapiirin kohentaminen sekä lupajärjestelmien ja byrokratian keventäminen tavoitteina korostui keskitasoa vähemmän.
- **Julkisten yrityspalvelujen kehittämistä ja saatavuuden parantamista ei koettu yhtä tärkeäksi kuin muita kysytyjä toimenpiteitä**

Kaikki yritykset	Mittelstand-yritykset	
	Keskisuuret, 50–499 henkilöä	Pienet, 10–49 henkilöä
1. Verotuksen kannustavuus ja ennustettavuus (66 %)	Verotuksen kannustavuus ja ennustettavuus (79 %)	Verotuksen kannustavuus ja ennustettavuus (72 %)
2. Osaavan työvoiman saatavuus (56 %)	Osaavan työvoiman saatavuus (73 %)	Työmarkkinoiden joustot ja paikallinen sopiminen (64 %)
3. Työmarkkinoiden joustot ja paikallinen sopiminen (55 %)	Työmarkkinoiden joustot ja paikallinen sopiminen (64 %)	Osaavan työvoiman saatavuus (59 %)
4. Yleinen yrittäjyysilmapiiri (49 %)	Yleinen yrittäjyysilmapiiri (29 %)	Yleinen yrittäjyysilmapiiri (49 %)
5. Lupaprosessit ja hallinnollinen taakka (36 %)	Omistajanvaihdosten edistäminen (21 %)	Lupaprosessit ja hallinnollinen taakka (26 %)
6. Omistajanvaihdosten edistäminen (11 %)	Lupaprosessit ja hallinnollinen taakka (14 %)	Omistajanvaihdosten edistäminen (10 %)
7. Julkisten yrityspalvelujen kehittäminen (6 %)	Julkisten yrityspalvelujen kehittäminen (0 %)	Julkisten yrityspalvelujen kehittäminen (4 %)

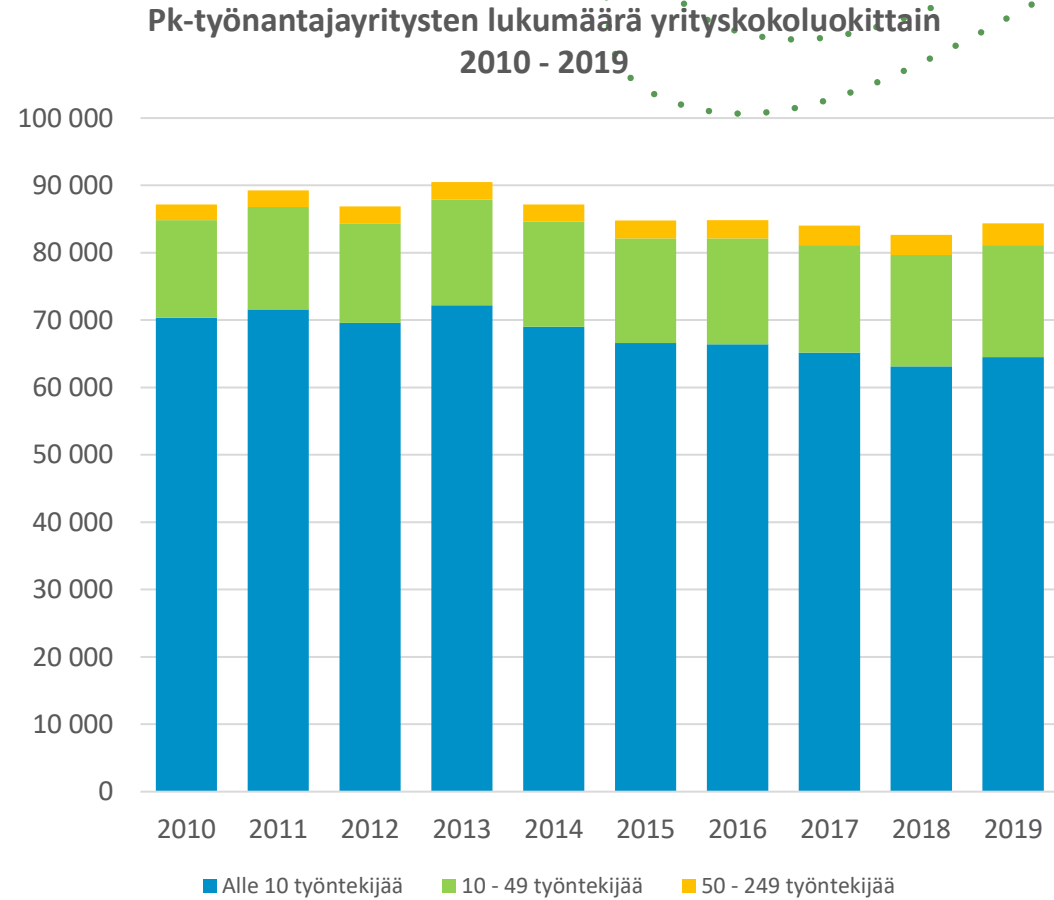
KTT Jari Huovinen

Pk-Pulssi

Kasvutavoitteiltaan erilaisten
yritysten tilanne ja näkymät

Pk-pulssi kuvaa pienten ja keskisuurten työnantajayritysten nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä

- Pk-pulssi tehdään kaksi kertaa vuodessa ja se kuvaa työnantajina toimivien pk-yritysten nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä
- Neljä näkökulmaa:
 - Kysynnän kehitys
 - Työntekijämäärä
 - Investoinnit
 - Ulkomaankauppa
- Kesäkuun 2021 tutkimuksessa päähuomio on kasvatavoitteiltaan erilaisten yritysten tilanteen ja näkymien tarkastelussa
- Aineiston analysoimisessa hyödynnetään yrityskoon ja päätoimialojen mukaan laskettuja painokertoimia, joiden ansiosta tulokset ovat suuntaa-antavasti yleistettävissä pk-työnantajayritysten perusjoukkoon
- Tämä kysely toteutettiin kesäkuussa 2021 ja siihen vastasi yhteensä 733 alle 250 henkilön työnantajayritystä

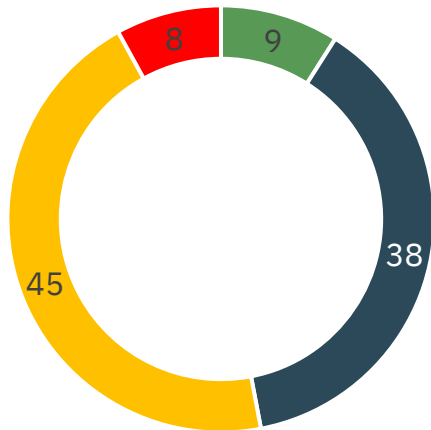

Lähde: Tilastokeskus, yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto; EK
työnantajayrityskatsaus.

Pk-yritysten kasvutavoitteet

Kesäkuu **2021**

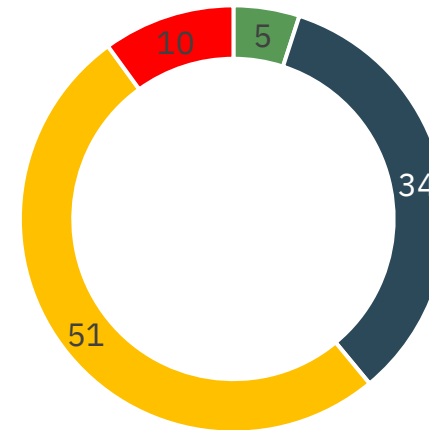
Kasvutavoitteet
% kaikista

- Voimakas kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 30 %)
- Kohtalainen kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 10 %)
- Markkina-aseman säilyttäminen (kasvu joitain prosentteja)
- Ei kasvutavoitteita

Kesäkuu **2020**

Kasvutavoitteet
% kaikista

- Voimakas kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 30 %)
- Kohtalainen kasvu (liikevaihdon kasvu väh. 10 %)
- Markkina-aseman säilyttäminen (kasvu joitain prosentteja)
- Ei kasvutavoitteita

Arviot **nykytilasta** (kehitys edell. 12 kk aikana) kasvutavoitteiltaan erilaisissa yrityksissä

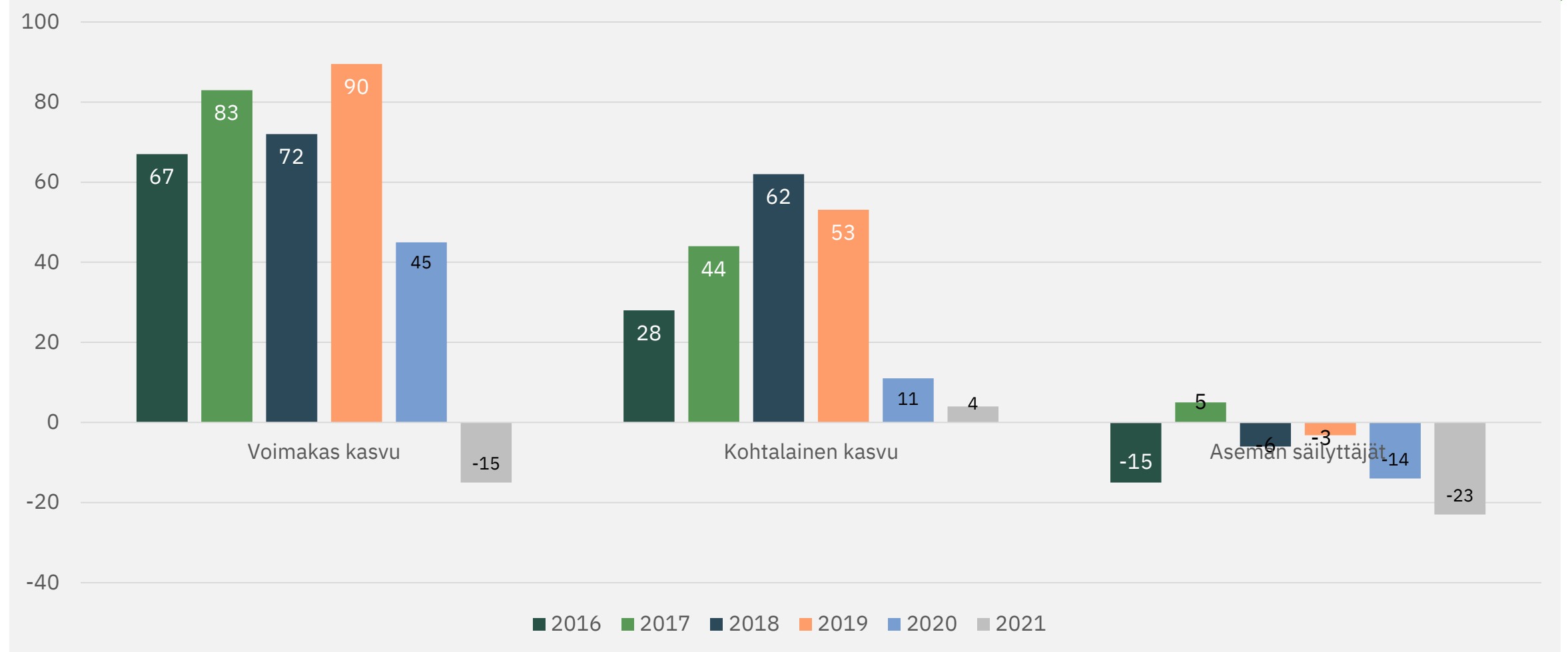
Vertailussa käytetyt määritelmät:

- **Tavoitteena voimakas kasvu**
= vähintään 30 % vuotuinen liikevaihdon kasvutavoite
- **Tavoitteena kohtalainen kasvu**
= vähintään 10 % vuotuinen liikevaihdon kasvutavoite
- **Tavoitteena markkina-aseman säilyttäminen**
= ei kasvutavoitetta tai kasvu joitain prosentteja

Kysyntä

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2016 – 2021

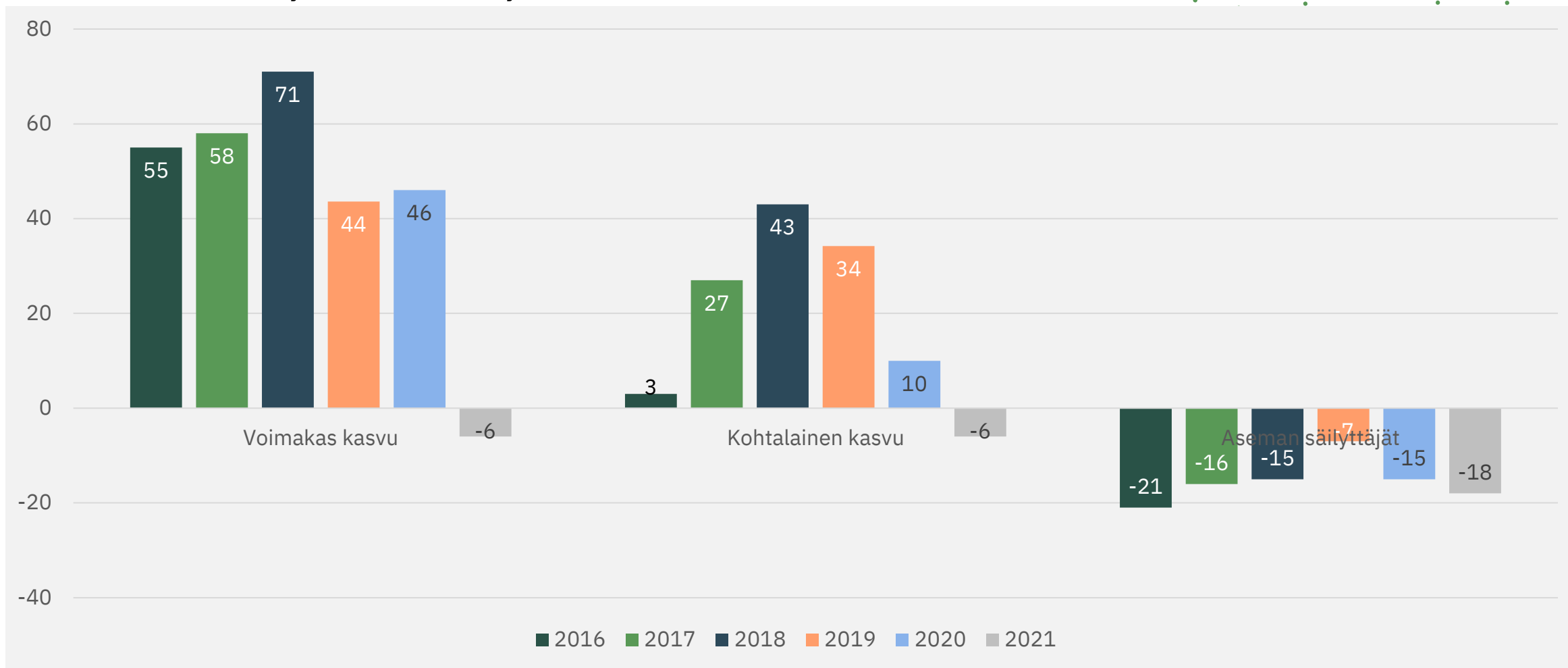
Saldoluku: lisääntyi, % - vähentyi, %

Työntekijämäärä

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2016 – 2021

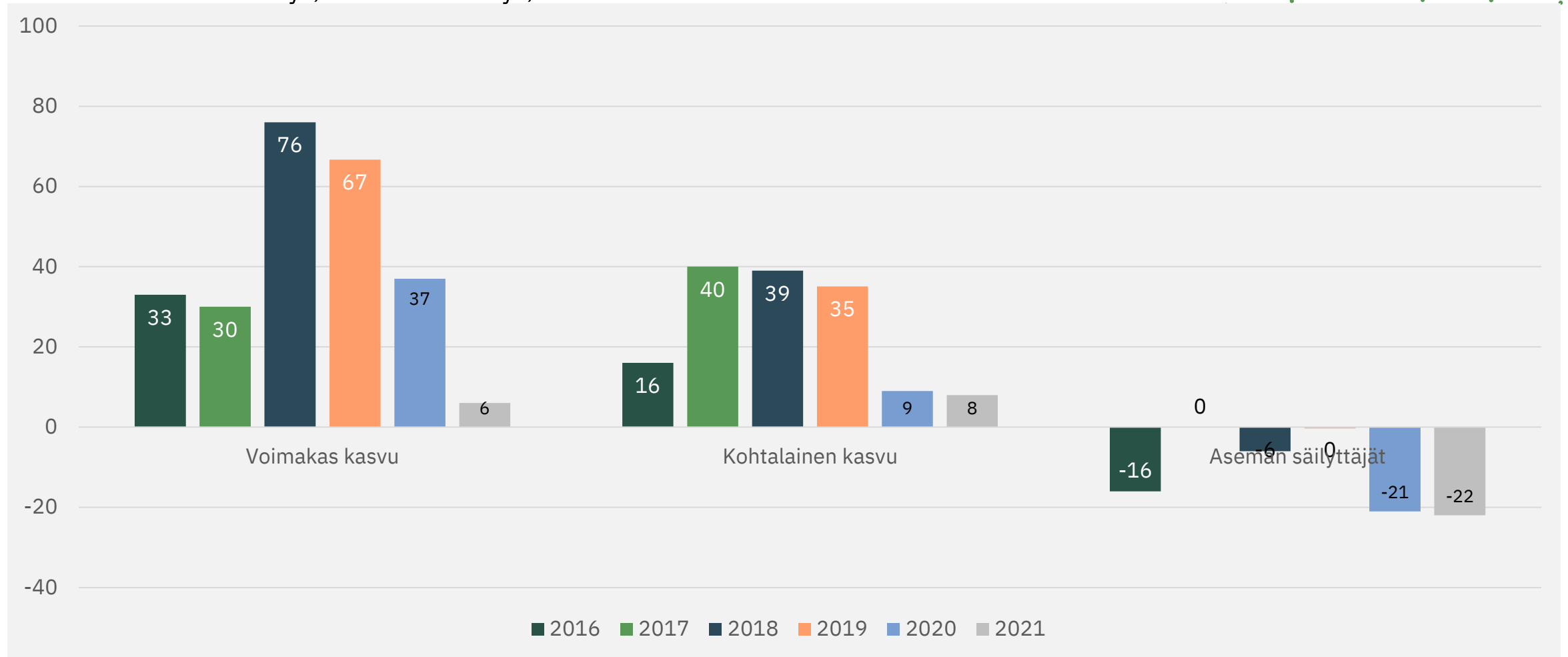
Saldoluku: lisääntyi, % - vähentyi, %

Investoinnit

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2016 – 2021

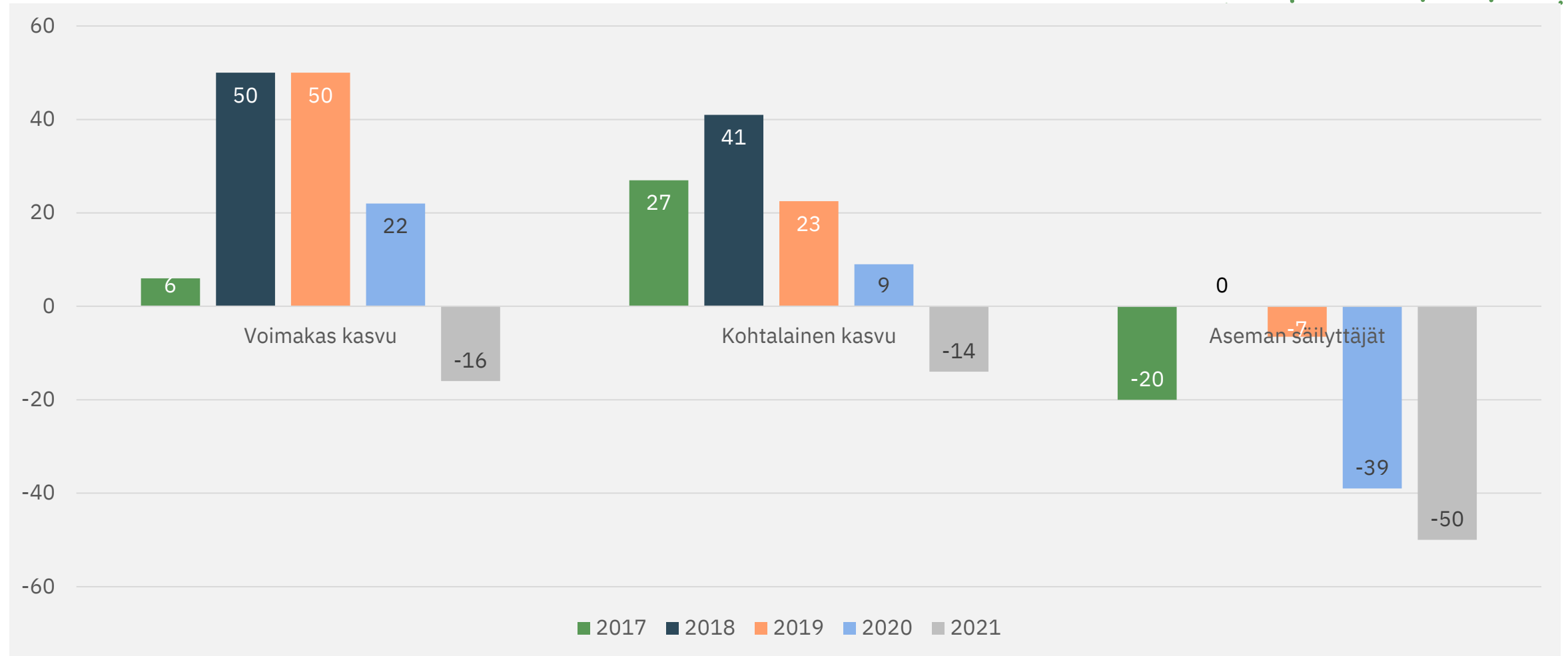
Saldoluku: lisäänty, % - vähentyi, %

Ulkomaankauppa*)

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2017 – 2021

Saldoluku: lisääntyi, % - vähentyi, %

Arviot tulevaisuuden **näkymistä** (seuraavan 12 kk aikana) kasvutavoitteiltaan erilaisissa yrityksissä

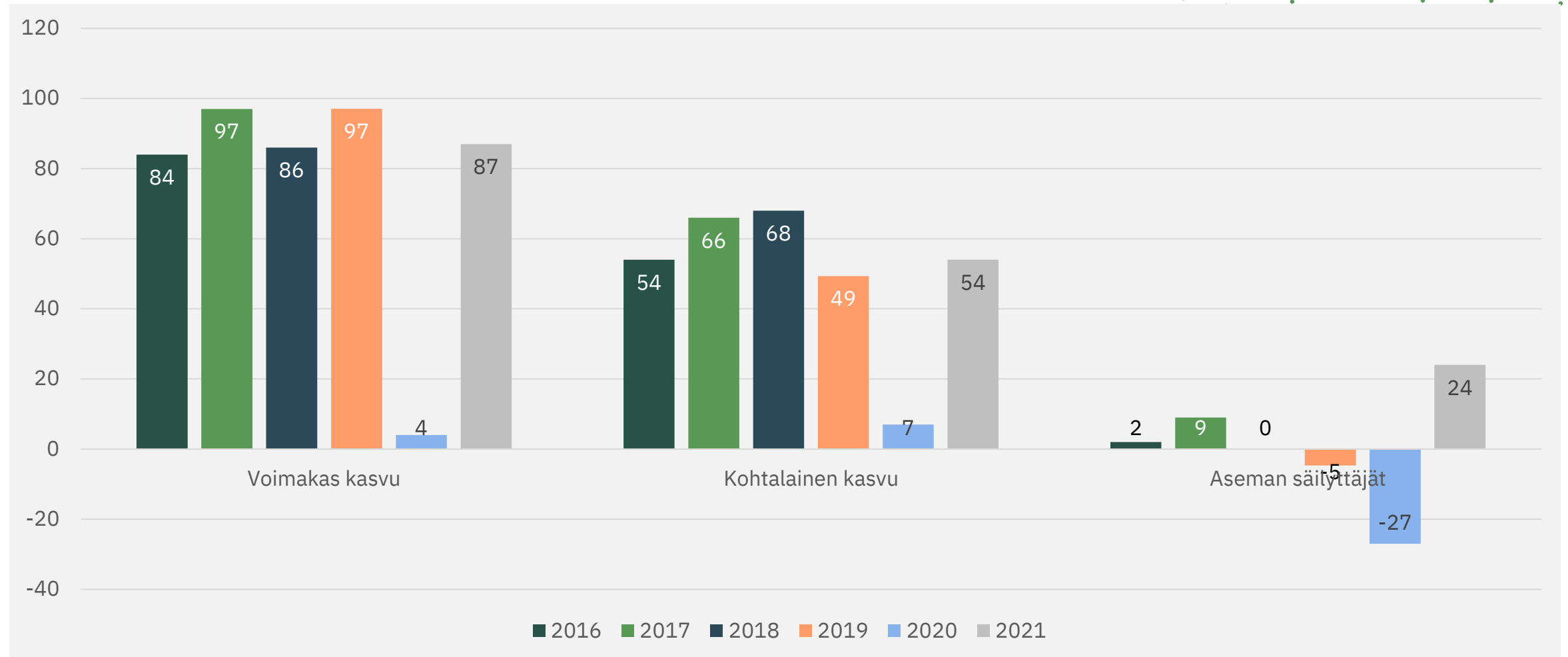
Vertailussa käytetyt määritelmät:

- **Tavoitteena voimakas kasvu**
= vähintään 30 % vuotuinen liikevaihdon kasvutavoite
- **Tavoitteena kohtalainen kasvu**
= vähintään 10 % vuotuinen liikevaihdon kasvutavoite
- **Tavoitteena markkina-aseman säilyttäminen**
= ei kasvutavoitetta tai kasvu joitain prosentteja

Kysyntä

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2016 – 2021

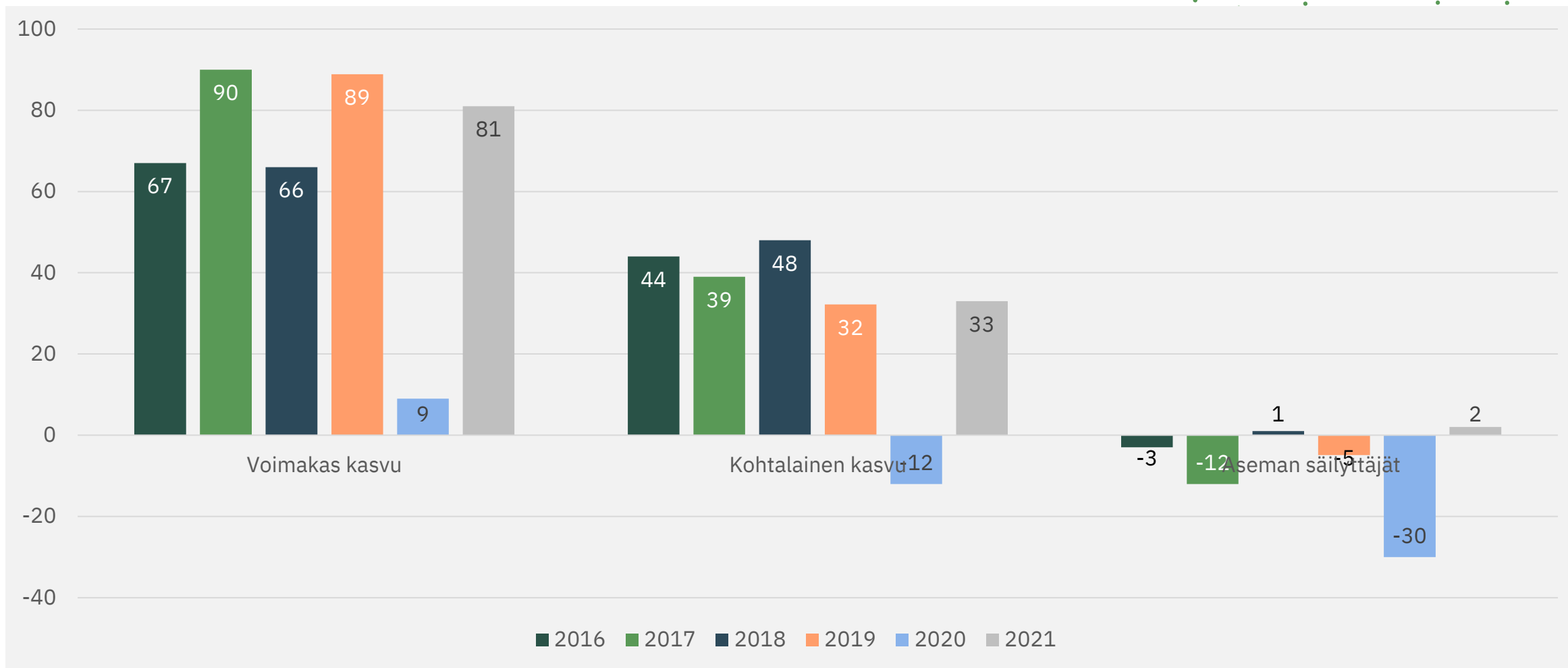
Saldoluku: lisääntyy, % - vähentyy, %

Työntekijämäärä

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2016 – 2021

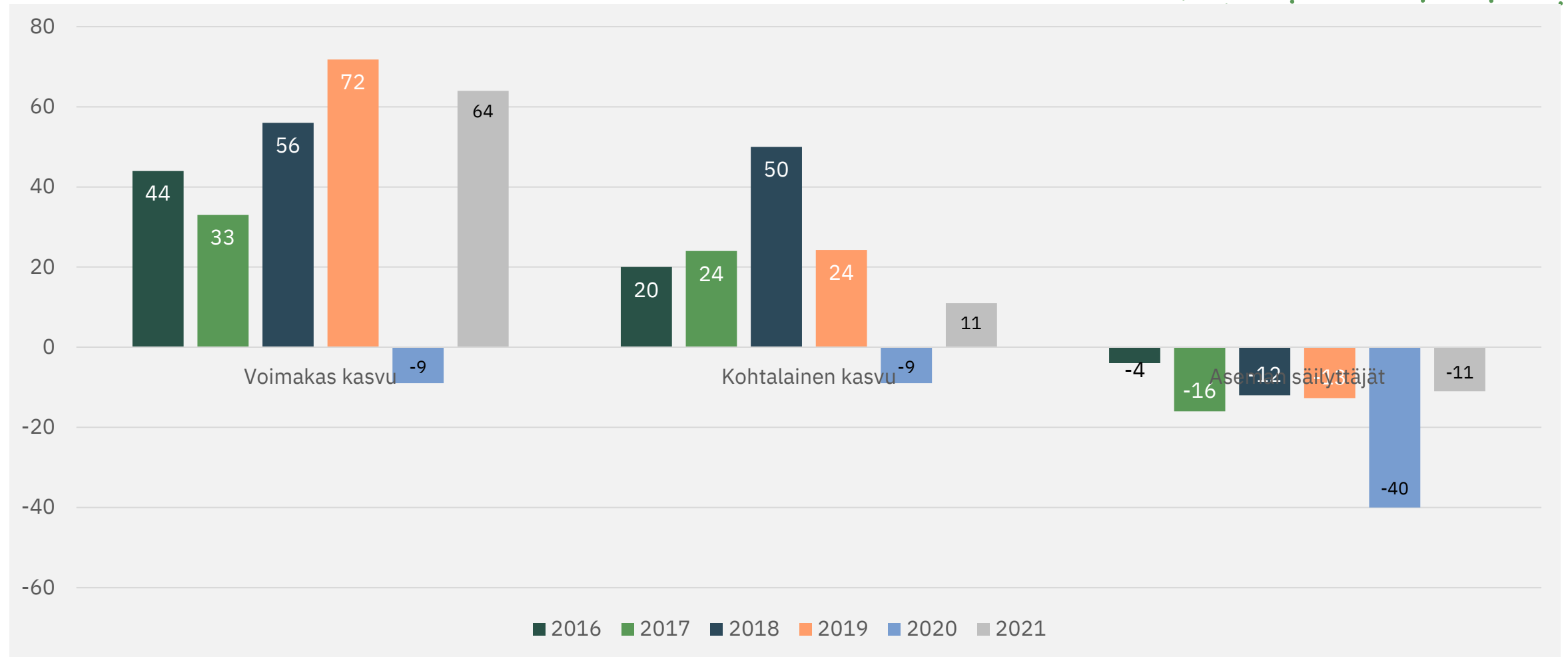
Saldoluku: lisääntyy, % - vähentyy, %

Investoinnit

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2016 – 2021

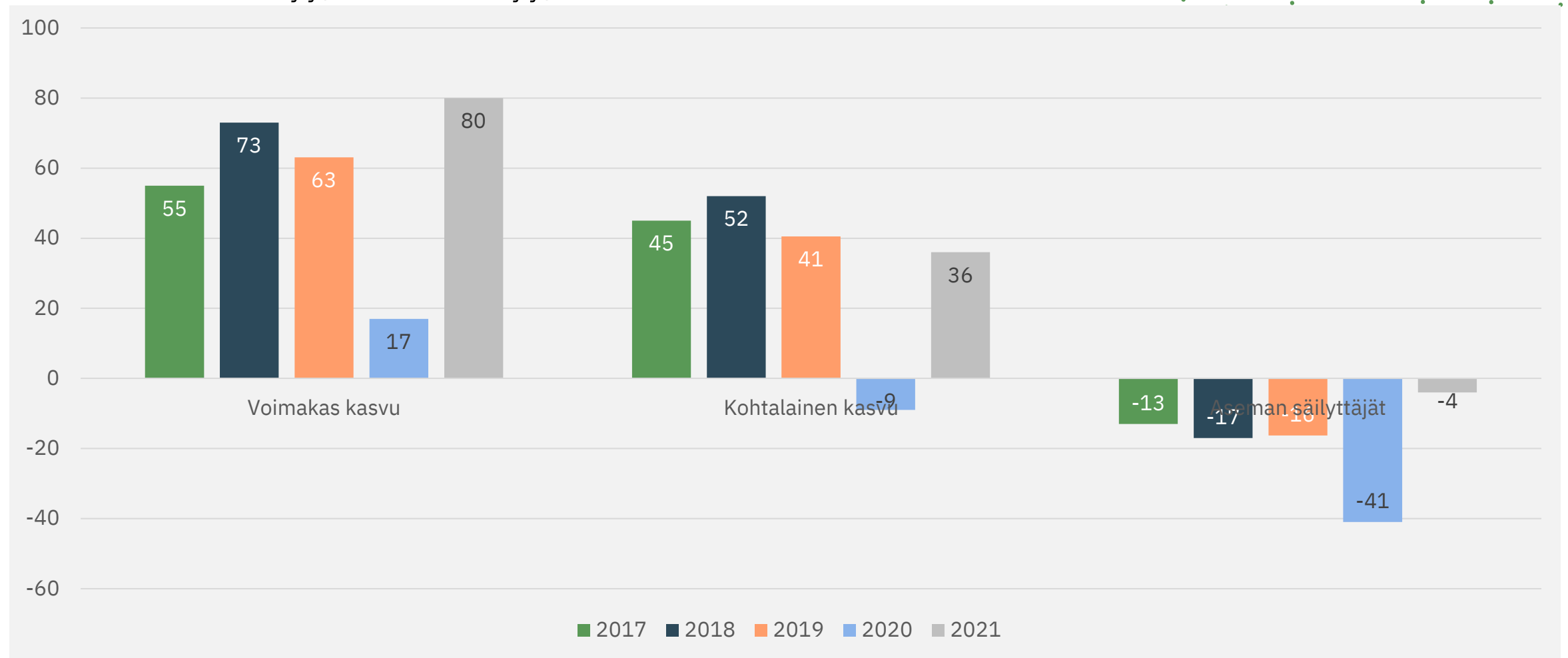
Saldoluku: lisääntyy, % - vähentyy, %

Ulkomaankauppa*)

Arvio eri yritysluokissa vuosina 2017 – 2021

Saldoluku: lisääntyy, % - vähentyy, %

Yhteenveto kasvu- ja työllisyysnäkymistä

KASVUTAVOITTEET JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KASVUHAKUISISSA YRITYKSISSÄ

47 %

47 prosenttia tavoittelee vähintään 10 prosentin vuotuista liikevaihdon kasvua (39 % vuonna 2020). Kasvuhakuisista 9 prosenttia tähtää voimakkaaseen yli 30 prosentin kasvuun (5 % kesäkuussa 2020).

43 %

43 prosentissa **voimakasta kasvua** tavoittelevista yrityksistä työntekijämäärä oli vähentynyt ja 37 prosentilla lisääntynyt edellisen 12 kuukauden aikana.

33 %

33 prosentissa **kohtalaista kasvua** tavoittelevista yrityksistä työntekijämäärä oli vähentynyt ja 27 prosentilla lisääntynyt edellisen 12 kuukauden aikana.

TYÖLLIYYSNÄKYMÄT SEURAAVALLE 12 KUUKAUDELLE:

81 %

81 prosenttia **voimakkaaseen kasvuun** tähtäävistä yrityksistä arvioi työntekijämäärän lisääntyvän ja 0 % sen vähentyvän (26 ja 17 % kesäkuussa 2020).

39 %

39 prosenttia **kohtalaista kasvua** tavoittelevista yrityksistä uskoi työntekijämäärän lisääntyvän ja 6 prosenttia sen vähentyvän (16 ja 28 % kesäkuussa 2020)

12 %

12 prosenttia **aseman säilyttämiseen** tähtäävistä yrityksistä ennakoi työntekijämäärän lisääntymistä ja 10 prosenttia sen vähentymistä (5 ja 35 % kesäkuussa 2020).

Lisätiedot yrityskyselyn tekijältä

Jari Huovinen

KTT, johtava asiantuntija

09 4202 2810

040 861 4582

@PKjari

